

ارزیابی نقش مربیان خارجی در موفقیت تیم های باشگاهی و ملی فوتبال ایران

مجری: محمد اسماعیل افضل پور

عضو هیئت علمی دانشگاه بیرجند - ۱۳۸۲

چکیده

هدف تحقیق ارزشیابی کار مربیان خارجی و ارزشیابی ضرورت و نحوه استفاده از مربیان خارجی در ایران می باشد. برای جمع آوری اطلاعات مورد نیاز، از سه روش استفاده شده است. بعضی از اطلاعات مورد نیاز از طریق مطالعه کتابخانه ای و بررسی مجلات و نشریات ورزشی به دست آمده اند. استفاده از دو نوع پرسشنامه بسته و محقق ساخته، که به سبک مدل لیکرت تهیه و تنظیم شده اند، دومین روش برای جمع آوری اطلاعات بوده است. سومین روش مورد استفاده، مصاحبه با افراد مطلع و کارشناس در زمینه فوتبال می باشد. اعتبار یابی پرسشنامه های محقق ساخته با دو روش، شامل استفاده از آزمون آلفای گرونباخ و نظرخواهی از متخصصین و افراد صاحب نظر صورت گرفته است. از طریق آزمون آلفای گرونباخ، مقدار آلفا برای پرسشنامه ارزشیابی مربیان خارجی $0/80$ ($\alpha = 0/80$) و برای پرسشنامه ارزشیابی عملکرد کلی، ضرورت و نحوه استفاده از مربیان خارجی $0/83$ ($\alpha = 0/83$) بدست آمد. برای بیان نتایج، تجزیه و تحلیل داده ها و نتیجه گیری از روشهای آمار توصیفی (میانگین و انحراف معیار، فراوانی، درصد) و آمار استنباطی (مجدور کای و آزمون u من ویتنی و کروسکال والیس) بهره برداری شده است. تعداد ۳۱۲ پرسشنامه در مورد ارزشیابی عملکرد مربیان خارجی، ۳۴۰ پرسشنامه در خصوص ارزشیابی عملکرد کلی، ضرورت و نحوه استفاده از مربیان خارجی، جمع آوری و تعداد ۷۰ مصاحبه نیز به اجرا در آمده است.

در جریان این تحقیق، عملکرد ۲۷ مربی خارجی که طی سالهای ۱۳۴۵ تا ۱۳۸۲ عهده مربیگری تیم های باشگاهی و تیم ملی بزرگسالان، امید، جوانان و نوجوانان ایران بوده اند، مورد ارزشیابی قرار گرفته است. نتایج تحقیق حاکی از آن است که در مجموع عملکرد مربیان خارجی تیم های ملی بهتر از تیم های باشگاهی و عملکرد مربیان خارجی دوره قبل از انقلاب بهتر از پس از انقلاب می باشد. در مقایسه مربیان خارجی کشورهای مختلف مشخص گردید در کل مربیان اهل کشورهای یوگسلاوی، انگلیس، آلمان و کرواسی عملکرد بهتری نسبت به سایرین داشته اند. علاوه بر این، نتایج مشخص ساخت که بین عملکرد فنی (توانایی فنی)، عملکرد مدیریتی (توانایی مدیریتی) و مهارتهای روانشناختی-ارتباطی مربیان خارجی تفاوت معنی داری وجود دارد و عملکرد فنی آنها بهتر از دو مورد دیگر و توانایی مدیریتی بهتر از مهارتهای روان شناختی-ارتباطی آنها می باشد. بررسی عملکرد کیفی مربیان خارجی نشان داد که مربیانی همانند

اوفارل، رایکوف، راجرز، برانکو، سوچ، گوجا، یاگودیچ، جکیچ و بگوویچ در اکثر زمینه ها موفق بوده و عملکرد قابل قبولی داشته اند. بعضی دیگر از آنها منجمله ایویچ، بلاژویچ، اسکینر، سوچ و رایکوف در ارائه تفکرات و ایده های نوین فوتبال در زمان خود، موفق و خوب عمل کرده اند. از طرف دیگر برخی از مربیان خارجی نیز در استفاده از شیوه های جدید و بدیع تمرینی و استعداد یابی نیز بسیار موفق بوده اند. از جمله این گروه افراد می توان به عبدوویچ، بگوویچ، گوجا، لیادین، گده، گامبوش و... اشاره کرد. با این حال، در خصوص بعضی از مربیان خارجی از قبیل نمازوف، سابو، دیمیترو، کونوف، سولدو و کوردس آثار مشخص و دستاوردهای قابل توجهی بدست نیامد.

نتایج نظر خواهی در مورد ضرورت استفاده از مربیان خارجی نشان می دهد که استفاده از مربیان خارجی به ترتیب در رده های تیم های ملی نوجوانان، جوانان، تیم های باشگاهی، تیم های امید و بزرگسالان از اولویت برخوردار است. اولویت بندی نحوه استفاده از مربیان خارجی نیز نشان دهنده اولویت در استفاده از مربیان خارجی به ترتیب به عنوان تمرین یا آموزش دهنده، تئوریسین، مشاور، بدنساز و در نهایت سرمربی تیم های ایرانی می باشد. علاوه بر این، در جریان این تحقیق مشخص گردید که از بین معیارهای انتخاب مربیان خارجی نیز توجه به سابقه مربیگری، ملیت (کشور)، فرهنگ و سن، حقوق دریافتی، سابقه قهرمانی و زبان مادری به ترتیب از اهمیت زیادی برخوردار است. بطور کلی از مجموع نتایج بدست آمده چنین استنباط می شود که در شرایط کنونی استفاده از مربیان خارجی توانمند و مجرب برای توسعه فوتبال کشور لازم است، اما به دلیل شرایط خاص فرهنگی و ارتباطی حاکم بر فوتبال، استفاده از مربیان خارجی به شکل مدیر فنی تیم های ملی و باشگاهی، نه سرمربی، و استفاده از تجارب و دانش آنان در زمینه تغییر نگرش و تفکر بازیکنان ایرانی، بکارگیری روشهای تمرینی به روز و نوین، استعدادیابی و ارتقاء دانش و آگاهی مربیان داخلی، موثرتر و با اثربخشی بیشتری همراه خواهد بود. در ضمن، استفاده از تجارب و شناخت مربیان بومی شایسته، بویژه در مورد تیم ملی بزرگسالان، امری اجتناب ناپذیر بوده و ضریب موفقیت در رقابتهای افزایش می دهد.

واژه های کلیدی: مربیان خارجی، ارزشیابی، عملکرد، تیم های ملی و باشگاهی فوتبال ایران